

«СЛОВО ІСТИНИ»

— народний християнський місячник. Видавали 1947—51 у Вінніпезі (Канада); всього 48 чисел. Редактор — І. Огієнко (див. [Іларіон](#)). Обсяг кожного числа був стабільним — 32 двоколонні сторінки, за винятком першого, зведеного, спеціального випуску за 1950, присвяченого десятиліттю архіпастирської діяльності митрополита Іларіона. Програмна мета — «сіяти по всьому українському світові правдиве Слово Божої Істини, щоб глибше виявити церковну Божу Правду та українську церковну ідеологію». Журнал було засновано при українському митрополитальному соборі св. Покрови, тому на початку зміст його мав переважно релігійне спрямування. Привертає увагу низка наукових статей митрополита Іларіона з історії УПЦ. Так, від 8-го до 25-го числа друкували з продовженням його розвідку «Догматичний і канонічний стан Української церкви», серію публікацій рубрики «З життя Холмсько-Підляської єпархії в роках 1939—1944». Вміщували уривки з його фундаментальних праць, що пізніше виходили окремими книгами — «Князь Володимир прийняв православ'я, а не католицтво», «Старець Паїсій Величковський», проповіді та послання митрополита Іларіона. З просвітницькою метою він періодично вміщував на сторінках часопису окремі витяги зі своїх попередніх наукових праць, зокрема, про початки українського друкарства, витоки письма в Україні, походження назви Україна тощо. Спеціальна рубрика «Життя митрополитального собору у Вінніпезі» своїми матеріалами постійно інформувала читача про

різноманітні заходи, що проводили при соборі. Це й довготривала в часі та результативна акція щодо опіки над українцями-скитальниками, розкиданими по всьому світу після 2-ї світової війни (збір і відправка посилок із продуктами та одягом, висилка запрошень для переселення до Канади), і відбудова собору, і вищі курси українознавства, де викладали такі предмети як історія та географія України, українська мова і література, народне мистецтво, церковний та світський спів, танці.

Поступово тематика часопису розширювалася. Ставала постійною і чи не провідною в кожному числі тема української мови, культури її вживання, необхідності дотримання українцями єдиного літературного правопису. З'явилася рубрика «Мова наших видань», подавали уривки із «Словника української літературної мови», дослідження на цю тему І. Огієнка, наприклад, «Шевченко як творець української мови», «Мова творів Гулака-Артемовського». Не випадково із числа 7 за 1950 до підзаголовка «Народний християнський місячник» додано фразу «духовної культури й рідної мови», а від липня 1951 «С. і.» стало «місячником духовної культури й рідної мови». Часопис почав більше інформувати свого читача про життя земляків у радянській Україні. Помітні, зокрема, публікації про стан Церкви в Україні («Руйнування церков у Харкові», «Духівництво на засланні в Сибіру»), умови праці радянських науковців («Аракчеевщина в мовознавстві»), русифікацію більшовицькою владою столиці України («Сучасний Київ»). Редакція постійно зверталася до своїх читачів та видавництв із закликом прислати для рецензування нові книги, інформацію про які систематично вміщували на сторінках часопису.

Від початку І. Огієнко встановив тісний зв'язок із читачами. Редакційна пошта підказувала нові теми. Так, публікація витягів з «Українського молитовника», як і уривки з книги Іларіона «Як поводитися в храмі Божому», його бесіди про іконостас були викликані побажанням читачів. Упродовж усього періоду видання тут вміщували багато поетичних творів, передусім це релігійна поезія його засновника і редактора. Вперше опубліковані тут і філософські поеми «Святий Юрій і Змій», «Жертва вечірня (Ісус і Варавва)», «Руїна» та «Рідна мова». Чимало творів митрополита Іларіона, вміщених уперше на сторінках «С. і.», передруковували згодом в українській пресі американського континенту («Нові дні», «Новий шлях», «Канадійський фермер», «Америка», «Праця» та ін.). Друкували в журналі поетичні твори й інших авторів, з-поміж таких — [І. Качуровський](#) з його циклом «Серце дзвенить». І все ж «С. і.» попри неодноразові прагнення видавця урізноманітнити тематику публікацій залишалося

вузькопрофільним часописом із чітко вираженим релігійно-знавчим напрямом. Це звужувало читацьку аудиторію, не сприяло формуванню солідного авторського доробку. Нерідко зустрічаються числа, де на 70—80 % усього обсягу подавали матеріали одного автора — митрополита Іларіона. Все це спонукало видавця до зміни профілю видання й вироблення його нової програми. В останньому числі журналу на одній із сторінок було вміщено заклик до читачів читати новий часопис «Наша культура».

Рекомендована література

1. Тимошик М. Видавнича та редакторська діяльність Івана Огієнка // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. Журналістика. 1997. Вип. 5;
2. Його ж. Канадські україномовні часописи «Слово істини», «Наша культура», «Віра й культура» // Українська періодика: історія і сучасність. Л., 2000.

М. С. Тимошик

Бібліографічний опис:

Слово Істини / М. С. Тимошик // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891559>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).